Raadsvoorstel

Onderwerp:	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Culemborg
Portefeuillehouder:	D. Bijvoet
Datum college besluit:	29 augustus 2023
Behandelend ambtenaar:	Richard Steijlen
Registratienummer:	GZDGCB1023757/1023767

Bijlagen: Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Culemborg (GZDGCB1023757/1034448)
Bouwstenennotitie IHP (GZDGCB1023757/1034471)

Inleiding:
Ieder kind in Culemborg heeft recht op een goede, gezonde en positieve ontwikkeling. Kinderen hebben het recht gezond op te groeien en te ontwikkelen, eerst thuis, later bij een vorm van kinderopvang en bij onze peuterspeelzalen. Vanaf vier jaar op één van de vele basisscholen die onze stad rijk is, en daarna op een van onze Voortgezet Onderwijs (VO) scholen. Goede onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde om kinderen een goede start voor een mooie toekomst te kunnen geven.

De gemeente heeft de wettelijke taak om te voorzien in voldoende en adequate onderwijshuisvesting. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor onderhoud, de aanpassing en de exploitatie van schoolgebouwen. Om zicht te hebben op de investeringen voor (vervangende) nieuwbouw en renovatie voor de kortere en langere termijn is, onder begeleiding van adviesbureau HEVO, een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Culemborg (IHP) opgesteld. Dit plan geeft voor (circa) de komende 30 jaar een *beeld* van de omvang, kwaliteit, planning en de te verwachten investeringen aangaande de schoolgebouwen in de gemeente. De inhoud van het IHP is het resultaat van een gezamenlijk traject van de schoolbesturen en de gemeente. In het IHP is een gedeelde ambitie van gemeente en schoolbesturen opgenomen om tot uitvoering van maatregelen in de onderwijshuisvesting op korte, middellange en lange termijn te komen. Het IHP is hiermee een kader die we de komende jaren verder gaan uitwerken voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Het IHP heeft geen juridische status. Gemeente en schoolbesturen hebben beide een inspanningsverplichting om tot realisering van de in dit plan opgenomen afspraken te komen.

Met het vaststellen van het IHP geeft u als raad het college de opdracht om het IHP verder met de schoolbesturen uit te werken door middel van diverse vervolgonderzoeken. Het vaststellen van het IHP is een belangrijke eerste stap voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting in onze gemeente.

Verantwoorde gefaseerde uitvoering
Uit het IHP blijkt dat veel scholen in onze gemeente aan vervanging of renovatie toe zijn. Hiervoor zijn de komende jaren forse financiële investeringen nodig. Het IHP vraagt om een gefaseerde uitvoering. We starten met de vervolgonderzoeken voor scholen, die volgens het IHP het meest urgent zijn. Hiermee geven we de schoolbesturen ook helderheid. We beginnen bij het KWC en daarna volgen De Blink, De Palster, het Praathuis en tot slot de opgave voor uitbreiding in West.

Per voorziening wordt een businesscase met de schoolbesturen uitgewerkt die ter besluitvorming aan uw raad wordt voorgelegd. Hierbij is het uitgangspunt om vast te houden aan ons ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid en frisse scholen. Echter, afhankelijk van het beschikbare budget kunnen er nog keuzes op het gebied van duurzaamheid en frisse scholen worden voorgelegd aan uw raad.

Voorstel Raadsbesluit

De gemeenteraad van Culemborg besluit:

1. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Culemborg (GZDGCB1023757/1034448) als ambitiedocument vast te stellen.
2. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Culemborg iedere vier jaar te herijken, voor het eerst in 2027.
3. Voor het jaar 2023 € 50.000 en voor 2024 € 100.000 beschikbaar te stellen voor diverse haalbaarheidsstudies en vervolgonderzoeken. Het bedrag voor 2023 wordt opgenomen in de najaarsrapportage en voor 2024 wordt het opgenomen in de meerjarenbegroting.
4. Het college B&W de opdracht te geven om te starten met een businesscase inclusief haalbaarheidsstudies voor vernieuwbouw van het KWC en dit in 2024 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen.

Argumenten:

1.1 Het opstellen van een IHP is in de nabije toekomst verplicht voor gemeenten.

De gemeente heeft de wettelijke taak om te voorzien in voldoende en adequate onderwijscapaciteit. Om te borgen dat gemeenten ook daadwerkelijk invulling geven aan deze zorgplicht worden gemeenten op basis van een voorliggend wetsvoorstel in de toekomst verplicht om een IHP op te stellen. Met de totstandkoming van dit IHP lopen wij alvast vooruit op deze wettelijke plicht.

1.2 Het afgelopen jaar is in een zorgvuldig proces met schoolbesturen en gemeente het IHP opgesteld.

Na een aanbestedingstraject is adviesbureau HEVO ingeschakeld om in samenwerking met gemeente en schoolbesturen een IHP op te stellen. Hierna is een zeer intensief traject doorlopen waarbij er een gezamenlijke visie is gevormd in een bouwstenennotitie waar de kaders zijn vastgelegd. Na een inventarisatie van het gebouwenbestand en een capaciteitsanalyse zijn er diverse scenario's opgesteld. Met het vaststellen van dit IHP worden de kaders en spelregels bepaald. Het IHP geeft voor de korte termijn (0-5 jaar) en de middellange termijn (5-10 jaar) aan wat de opgave is. Daarnaast geeft het voor de lange termijn (10-30 jaar) een indicatieve doorkijk van de benodigde investeringen.

1.3 / 4.1 Fasering is noodzakelijk. We beginnen met het KWC en daarna de basisscholen De Blink, De Palster en het Praathuis en de uitbreidingsopgave in West.

We willen met de meest urgente scholen beginnen. Hiermee geven we ook helderheid aan de schoolbesturen. Dat houdt in dat we de volgende fasering voorstellen:

- We starten met de voorbereidingen van de vernieuwbouw van het KWC. Hiervoor voeren we haalbaarheidsstudies uit en stellen we een businesscase op die wordt voorgelegd aan uw Raad.
- Daarna gaan we de businesscases en haalbaarheidsstudies uitvoeren voor de scholen De Blink, De Palster en het Praathuis en vervolgens de uitbreidingsopgave in West. In het IHP staan voor deze scholen verschillende scenario's. Op dit moment heeft scenario 1A en 2A de voorkeur. De voorkeur voor deze scenario's komt voort uit de gesprekken met de schoolbesturen, de inventarisatie en de uitgevoerde gebouwenscans en capaciteitsanalyse. Hierbij is er nieuwbouw voor het Praathuis en De Blink. De Palster krijgt ruimte in de Brede School Culemborg Oost. Hiermee pakken we de slechts scorende gebouwen aan. Met de keuze voor scenario 1A realiseren we een eigen gebouw voor de fusieschool van het Praathuis en zal deze niet meer over 3 locaties verdeeld zitten. De locatie van de Palster komt vrij voor herontwikkeling. De keuze voor scenario 2A is de minst ingrijpende voor de eerste periode, wel zal er in een verdiepend onderzoek nog bekeken worden wat de voor- en nadelen zijn voor scenario 2B. Het is van belang om te vermelden dat er door diverse ontwikkelingen, zoals demografische ontwikkelingen, leerlingenaantallen er andere scenario's kunnen worden voorgelegd.

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen (jaartal) een planning weergegeven.

Onderdeel/School	KWC	De Blink, De Palster, Het Praathuis	Uitbreidingsopgave West
Start haalbaarheidsonderzoeken en businesscase	2023	2024	2024
Besluitvorming raad	2024	2025	2026
Oplevering renovatie/vernieuwbouw	2027	2028	2029
Eerste jaar effect kapitaallasten op begroting	2028	2029	2030

1.4 Streven blijft om vast te houden aan het ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid / frisse scholen.
Per voorziening wordt een businesscase met de schoolbesturen uitgewerkt en per geval ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd. Hierin zal ook de duurzaamheidsambitie vermeld staan. Er is een minimaal wettelijk niveau waaraan de schoolgebouwen moeten voldoen, daarnaast zijn er keuzes op het gebied van o.a. duurzaamheid en verbetering binnenklimaat voor de gebouwen die niet worden vervangen of gerenoveerd. Het streven blijft om een zo hoog mogelijk ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid / frisse scholen te handhaven.

1.5 Goede onderwijshuisvesting draagt bij aan de ontwikkeling van de huidige en toekomstige leerlingen in de gemeente Culemborg.
Goed en volwaardig onderwijs is belangrijk voor de toekomst van onze kinderen. Gelijke toegang tot goed onderwijs bevordert de kansengelijkheid. Met de scholen in onze gemeente ondersteunen we de ontwikkeling van kinderen. Samen met ouders en onze maatschappelijke partners, zoals kinderopvangorganisaties en zorgorganisaties, helpen we kinderen om goede en verantwoordelijke burgers te worden. Dit vraagt om schoolgebouwen die geschikt zijn voor het geven van modern, eigentijds onderwijs. Niet alleen nu, maar ook de komende jaren.

1.6 Met het vaststellen van dit IHP zetten we een stap richting de verdere verduurzaming van de gemeente Culemborg.
De gebouwen in de gemeente moeten voldoen aan de gestelde eisen rondom duurzaamheid. Nieuwe en te renoveren schoolgebouwen moeten met ingang van 2021 voldoen aan de eisen van het Bestluit Bouwwerken Leefomgeving. Dit betekent dat deze gebouwen moeten voldoen aan de BENG-norm (Bijna Energie Neutraal Gebouw). Vanuit dit IHP hebben gemeente en schoolbesturen de ambitie om nieuwbouw van scholen te realiseren op het niveau van ENG (Energie Neutrale Gebouwen). Voor renovatie wordt de haalbaarheid van BENG naar ENG onderzocht per businesscase. Door scholen te realiseren op het niveau van ENG wordt bijgedragen aan de verduurzaming van de stad.

2.1 Het Integraal huisvestingsplan onderwijs wordt iedere vier jaar herijkt.
Het IHP is afgelopen jaar opgesteld. De komende jaren zijn er ontwikkelingen die invloed gaan hebben op het IHP (denk aan demografische ontwikkelingen, renteontwikkelingen). Over vier jaar is een nieuw moment voor herijking van het IHP.

3.1 Er is budget nodig voor haalbaarheidsstudies en vervolgonderzoeken.
Voor uitwerking van het IHP zijn verschillende haalbaarheidsstudies en vervolgonderzoeken nodig. Het gevraagde onderzoeksbudget geeft de mogelijkheid om de vereiste vervolgonderzoeken adequaat uit te laten voeren. Met de uitkomsten van de onderzoeken kan er per voorziening een businesscase aan college en raad worden voorgelegd.

De noodzakelijke vervolgonderzoeken zijn o.a.:
- massastudie
- stedenbouwkundige inpassing
- verkeer
- geluid
- ontwikkelingen leerlingenaantallen per school (leerlingenprognose)
- bouwkostenonderzoek
- mogelijk aanpassing(en) bestemmingsplan(nen) vanwege gewenste bouwhoogte
- plan-economisch onderzoek
- ruimtelijk programma van eisen
- onderzoek samenwerkingspartners

Kanttekeningen:

1.1 Aspecten rondom de vorming van integrale kindcentra (IKC) en multifunctioneel gebruik van de ruimtes voor meerdere functies voor de stad moeten nog nader worden uitgewerkt.

Onderwijshuisvesting staat niet op zichzelf maar staat ook in verbinding met de maatschappij. Er worden kansen gezien om samen te werken met andere maatschappelijke partners in de vorm van IKC's en multifunctioneel gebruik. Gezamenlijke huisvesting met aanbieders van kinderopvang draagt bij aan het versterken van een doorgaande leerlijn 0-12 jaar waarbij pedagogiek en didactiek op elkaar worden afgestemd. Ook andere maatschappelijke partners kunnen hier een plek krijgen. Het IHP biedt ruimte om per school maatwerk te leveren, passend bij de lokale situatie. Op basis van het voorliggende IHP moet een aantal aspecten verder uitgewerkt en afgestemd worden. Het gaat dan om afspraken over de financiering van niet onderwijsmeters, beheer, onderhoud, exploitatie, verantwoordelijkheid over het leegstandsrisico, multifunctioneel gebruik.

1.2 Bereikbaarheid en capaciteit van benodigde gymvoorzieningen moet nog nader worden onderzocht.

De bereikbaarheid en capaciteit van de gymvoorzieningen zijn voor nu voldoende. In de toekomst kan dit veranderen en is dit een onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek bij de realisatie van de afzonderlijke IHP-projecten.
Bij de vervolg en haalbaarheidsstudies voor vernieuwbouw van het KWC worden opgaven in samenhang bekeken. Denk aan een combinatie van sportlocaties met voortgezet onderwijs.

1.3 De uitvoering van het IHP vraagt extra inzet van de ambtelijke organisatie.

De voorbereiding en begeleiding van de uitvoering van de projecten vraagt om inzet van de gemeentelijke organisatie. De huidige formatie is hierop niet berekend. De extra inzet van de ambtelijke organisatie kan worden gedekt met de geraamde investeringsbedragen per voorziening. Dit wordt meegenomen in de businesscase die per voorziening wordt voorgelegd.

1.4 / 2.1 De projectbedragen zoals gepresenteerd in het IHP zijn vertaald op basis van kostenkengetallen en de nodige omvang M2 onderwijs.

De omvang van de investeringen zoals die nu in het IHP zijn opgenomen zijn omvangrijk. Deze bedragen zijn gebaseerd op kengetallen en geven een indicatie. Per project wordt een businesscase gemaakt en aan uw raad voorgelegd. Elke vier jaar wordt het IHP herijkt. De komende jaren wordt bekeken welke middelen we kunnen reserveren om de investeringsopgave te dekken.

Kosten, Baten, Dekking:

Zoals hierboven aangegeven zijn de investeringen in het IHP omvangrijk. Om deze lasten te kunnen dekken zullen wij in komende begrotingen voldoende ruimte moeten vinden. Daarnaast willen we gebruik maken van subsidies die door het Rijk beschikbaar gesteld worden [NB denk aan het nationaal groeifonds/subsidie frisse scholen].

Met het beschikbaar stellen van € 50.000 in 2023 en € 100.000 in 2024 worden de haalbaarheidsonderzoeken en businesscases opgesteld. Deze worden vervolgens ter besluitvorming aan uw Raad voorgelegd. Voor 2023 wordt het bedrag opgenomen in de najaarsrapportage. Voor 2024 wordt dit meegenomen in de begroting 2024 e.v..

Op basis van de door de raad vastgestelde investeringsagenda bij de begroting 2023 e.v. is er €700.000 beschikbaar aan kapitaalslasten vanaf 2027 voor de vernieuwbouw van het KWC. Uit de businesscase gaat blijken of dit voldoende is, dit zal te zijner tijd aan uw raad voorgelegd worden.

Personele en/of Juridische gevolgen:

De voorbereiding en begeleiding van de uitvoering van de projecten vraagt om inzet van de gemeentelijke organisatie. De huidige formatie is hierop niet berekend. De extra inzet van de ambtelijke organisatie kan worden gedekt met de geraamde investeringsbedragen per voorziening. Dit wordt meegenomen in de businesscases.

Communicatie en Burgerparticipatie:
Het IHP is tot stand gekomen in een samenwerkingsproces met de schoolbesturen en gemeente onder begeleiding van adviesbureau HEVO. De kinderopvangorganisaties in de gemeente Culemborg zijn betrokken en geïnformeerd. Na besluitvorming wordt samen met de schoolbesturen verder uitvoering gegeven aan het IHP. Daarbij worden ook maatschappelijke partners zoals kinderopvangorganisaties, zorgorganisaties en wijkverenigingen betrokken bij het uitvoeringsproces. De voortgang en nodige aanpassingen van het IHP zal op bestuurlijk niveau besproken worden in het Op Overeenstemmingsgericht Overleg (OOGO).

Bijlagen:
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Culemborg (GZDGCB1023757/1034448)
- Bouwstenennotitie IHP (GZDGCB1023757/1034471)

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB1023757/1023767
De gemeenteraad van Culemborg besluit;

1. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Culemborg (GZDGCB1023757/1034448) als ambitiedocument vast te stellen.
2. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Culemborg iedere vier jaar te herijken, voor het eerst in 2027.
3. Voor het jaar 2023 € 50.000 en voor 2024 € 100.000 beschikbaar te stellen voor diverse haalbaarheidsstudies en vervolgonderzoeken. Het bedrag voor 2023 wordt opgenomen in de najaarsrapportage en voor 2024 wordt het opgenomen in de meerjarenbegroting.
4. Het college B&W de opdracht te geven om te starten met een businesscase inclusief haalbaarheidsstudies voor vernieuwbouw van het KWC en dit in 2024 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen.
5. Het college doet in de kadernota 2025 (spoor 2) een voorstel waarmee met prioriteit ruimte voor onderwijshuisvesting in de begroting ontstaat.

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,
Gehouden op 28 september 2023.

De griffier	De voorzitter
D. van der Harst	G. van Grootheest